

220. วิจัยโครงสร้างการผลิตการตลาดลำไย

Researched of Production and Marketing Structure of Longan

สุภาภรณ์ สาขชาติ เกษมศักดิ์ ผลการ
จารุพรรณ มนัสสากร วิทย์ นามเรืองศรี

บทคัดย่อ

การวิจัยโครงสร้างการผลิตการตลาดลำไย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดลำไยของประเทศไทยในช่วงปี 2547-2550 และลักษณะพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดทางภาคเหนือคือเชียงใหม่และลำพูน และในจังหวัดจันทบุรี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลาตั้งแต่ปี 2547-2550 ได้จากการรวบรวมเอกสารวิชาการ สิ่งตีพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ ตลอดจนข้อมูลทางด้านสถิติที่หน่วยงานในประเทศไทยได้รวบรวมไว้ เช่น กรมศุลกากร กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สรุปรวิเคราะห์เชิงพรรณนา และข้อมูลปฐมภูมิ ที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และจันทบุรี จำนวน 64 ราย โดยทำการศึกษา พบว่าพื้นที่ปลูกลำไยของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2551 มีพื้นที่ปลูก 1,009,830 ไร่ ปลูกมากที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และเชียงราย และจันทบุรี โดยในปี 2550 มีพื้นที่ให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น 38% ในขณะที่ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลง 17% และ 40% ตามลำดับ การส่งออกลำไยของไทย ส่วนใหญ่อยู่ในรูปลำไยสด (มูลค่า 2,269 ล้านบาท) และลำไยแห้ง (มูลค่า 2,018 ล้านบาท) ประเทศที่นำเข้าลำไยของไทยที่สำคัญ คือ จีน อินโดนีเซียและฮ่องกง

การใช้ในประเทศอยู่ในรูปลำไยสด ในปี 2550 ไทยบริโภคลำไย 52,570 ตัน ราคาและผลตอบแทน ราคาลำไยมีแนวโน้มสูงขึ้นในปี 2550 เกรด A ราคา 16,062 บาท/ตัน เกรด AA ราคา 20,182 บาท/ตัน แต่ผลตอบแทนของเกษตรกรยังขาดทุน

จากแบบสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 64 ราย ทำให้ทราบว่าเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และจันทบุรี เป็นเพศชายและหญิงในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 46-60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6

พันธุ์ลำไยที่ปลูกเป็นการค้า คือ พันธุ์ดอ ส่วนใหญ่มีอายุต้นไม่เกิน 10 ปี โดยจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน เกษตรกรมีพื้นที่ปลูก น้อยกว่า 5 ไร่ (ร้อยละ 45) ส่วนจังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ปลูก 5-10 ไร่ (ร้อยละ 41.67)

ต้นพันธุ์ได้จากการขยายพันธุ์แบบตอนกิ่ง ส่วนใหญ่ให้ผลผลิตเมื่อปลูกไปแล้ว 3 ปี เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนใช้ระยะปลูก 5x5 ตารางเมตร (ร้อยละ 25) ให้ลำไยออกดอกติดผลตามธรรมชาติ (ร้อยละ 90) ในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม (ร้อยละ 45 และ 40 ตามลำดับ) ให้น้ำโดยใช้ลากสาย มีการให้ปุ๋ยเคมีปีละ 2 ครั้ง (ร้อยละ 37.50) ร่วมกับการใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยชีวภาพ (ร้อยละ 67.50) อัตรา น้อยกว่า 50 กิโลกรัมต่อไร่ (ร้อยละ 40)

เกษตรกรในจังหวัดจันทบุรีใช้ระยะปลูก 6x8 และ 8x8 ตารางเมตร (ร้อยละ 29.17 และ 29.17 ตามลำดับ) บังคับลำไยให้ออกดอกติดผลนอกฤดู (ร้อยละ 58.33) ในเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม (ร้อยละ 20.83 และ 25 ตามลำดับ) ให้น้ำแบบสปริงเกอร์ จำนวน 1 ครั้ง/วัน ให้ปุ๋ยเคมีปีละ 3 ครั้ง (ร้อยละ 45.83) ร่วมกับการใส่ปุ๋ยคอก (ร้อยละ 66.67) อัตรา น้อยกว่า 50-100 กิโลกรัมต่อไร่ (ร้อยละ 75)

สภาพการตลาด

การจำหน่ายผลผลิตลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูนและจันทบุรี ส่วนใหญ่ผ่านพ่อค้าคนกลาง (ร้อยละ 85 และ 75 ตามลำดับ) เป็นการซื้อขายแบบล่วงหน้า (ร้อยละ 90 และ 62 ตามลำดับ) ไม่มีการผูกขาดกับรายใด (ร้อยละ 97.50 และ 58.33 ตามลำดับ) ปัญหาการตลาดในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน คือ สินค้าล้นตลาด (ร้อยละ 55) และในจังหวัดจันทบุรี คือ คุณภาพและขนาดของผลผลิต (ร้อยละ 37.50)

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัยโครงสร้างการผลิตการตลาดลำไย จะช่วยให้ทราบถึงสภาพการผลิตและการตลาดลำไยของประเทศไทย ในช่วงปี 2547-2550 และลักษณะพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดทางภาคเหนือ คือ เชียงใหม่ และลำพูน และในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดทางภาคตะวันออก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลดังกล่าว ไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ทิศทางและใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร